

Tollef Sundre - Landets eldste poståpner - Artikkel frå 1924

«Tollef Sundre er født på Sundre i Ål, Hallingdal for 70 år siden. Straks efter sin konfirmasjon var han tjenestegutt hos sogneprest Heyerdal i Ål en tid. Hans meste arbeid der var å ekysse gjester. Presten var nemlig meget gjestfri og en stor selskapsmann. Derefter var han et års tid i butikk hos landhandler Carl Nielsen på Sundre for å lære handelskunsten. I 1872 kom han til Hol som handelsbetjent i 8 år, derefter som handelsbestyrer i Hols gamle spareforening. I 1881 startet han egen forretning i Hol og sluttet med den i 1918 efter 37 års virksomhet. Det første man la merkevirksomhet. Det første man la merke til når man kom inn i hans forretning, var den store orden i alle ting som der hersket. Han hadde en av de peneste og velassorterte. forretninger i dalen. Til tross for, at han hadde en sterk konkurrent i spareforeningen, formådde han å oparbeide sin forretning til å bli en av de største i dalen.

Sundre i 1912. Foto: Olav S Reinton. Eigar: Hol bygdearkiv

I 1871 blev Sundre utnevnt til poståpner i Hol og er således den første poståpner i olli, da det samtidig blev oprettet det første posthus der. Før den tid hadde lensmannen i Ål rett til å ta fri en mann fra militærtjenesten til å gå med posten til Hol. Nu da man hadde fått både posthus og poståpner blev det slutt med bæreposten fra Ål. Poståpnerens lønn i. de dager var ikke stor. Sundre begynte med en lønn av 4 daler pr. år, det var det hele. Da Sundre begynte som poståpner, var posten svært liten. Presten holdt «Morgenbladet» og noen andre hadde abonnert på «Almuevennen» og «Adresseavisen» og så noen brever nu og da og det var det hele. I den første tid man hadde poståpneri i Hol, fikk man posten kun en gang i uken. Efter en tids forløp, da det blev mere post, fikk man to ganger post i uken, og så tre og fire ganger. I den senere tid har man hatt post hver søgnedag. Efter som posten økedes og trafikken tiltok, kom det krav om å få flere poståpnerier i Hol. Således kom Gjeilo med berettiget krav om posthus. Og det fikk de da trafikken med Bergensbanen begynte. Siden kom det krav fra andre kanter om posthus og de blev innvilget, så man til slutt ikke fikk mindre enn 7 posthus i bygden. Det ene er nu nedlagt så

man f. t. har 6 stykker. Herav kan man forstå hvilken rask utvikling postvesenet har gjort, især i de siste 20 år.

Hr. Sundre er utrustet med meget gode evner og en gløgg og sund dømmekraft. Og i tidens løp har han erhvervet sig solide kunnskaper. Disse egenskaper har han såvel som bygden dratt nytte av. Han blev som ung mann innvalgt i Hols herredsstyre og satt der i en årrekke, likesom han gjentagne ganger blev gjenvalgt som medlem av skolestyret, ligningsnevnden, overformynder, kirkeverge osv. Han har således innehatt de fleste tillitshverv som en kommune råder over. Og alt arbeid som er pålagt ham har han utført samvittighetsfullt og tilfredsstillende. Da han forleden falt for aldersgrensen som poståpner, blev han tildelt Kongens fortjenstmedalje i gull, for lang og tro tjeneste som poståpner og for kommunal virksomhet. Da nu hr. Sundre er kommet inn i «støvets» år, ønsker vi den aldersstegne hedersmann en lys og god Livsaften. L.K. Ødegaard» -Arbeiderbladet november 1924.

Tollef Sundre med familie i 1900. Eigar: Hol bygdearkiv

Sundre ble gift i Hol med Anne Knutsdatter Nerolshaugen, og de hadde syv barn, hvorav deres sønn Sigurd var en dyktig byggmester og var en av dem som oppførte den nye kirken i Hol.

Osvald Medhus skriver: vart styrar for spareforeninga. Han var ein ordensmann. For ein stor del gjekk handelen med varebyte. Korn vart mykje brukt som betalingsmiddel. Særleg var kjerringane svære til å kjøpe for korn. Dei kom med kornpøkar og fekk kaffe, sukker, tobak, tøy og garn i staden. «Kjerringhandel svalla dei um», fortalde Tollef Sundre. Handelen gjekk stødt og godt framover. Omsetnaden i 1880 var på 20.860 kroner», skriver Medhus i Heimbygda : ein refleks av landet.

I Ål bygdebok står det følgende om Sundre:

Tolleiv Tolleivsson Sundre 13.07. 1854—1937

G 1875 m Anne Knutsdtr. Nerolshaugen 1854—1920. Barn: Guri 1875—1954 gm Elling

Tolleivsson Tufto; Birgit 1878—1956 gm Tor Ellingsson Sand Kaupang; Anne 1881—1881;

Sigurd 1882—1929 dreiv snikkerverkstad, g 1910 m Birgit Olsdr. Slettemoen; Kristi 1883—1974 gm Arne A. nordre Foss, gm Lars Knutsson Lofthus; Gudrun 1885—1964 lærar i Gvarv, gm Halvor Hellkås; Jørand 1887— til Hurum gm Hans Olsson Svarteberg; Knut 1891— diplomingeniør ved NTH (konstruerte dieselmotoren Rapp), gm Olga Thornes, Trondheim Foreldre: Tolleiv Tolleivsson Hago (ungkar) og Birgit Syversdr. Sundre. Som konfirmant i 1870 fekk Tolleiv slik attest: “Særdeles god kunnskap. Flid og oppførsel rosværdig.” Tolleiv kom til Hol som krampusvein i 1872. Han vart post- og handelsmann i Hol. Styrar ved Hol Spareforening. Dei budde i Kyrudalen under Sindrol. Så selde dei Kyrudalen og bygde landhandel på tomte Solbakken under Løingen. Der var pakkhus og stallar og fjøs. Han slutta med landhandel i 1918, men var aktiv i styre og stell i bygda. Tolleiv fekk Kongens fortenestmedalje som post- og kommunemann.